

AU ?

Pijn, pijnpreventie en pijnbestrijding in de veehouderij

Studium Generale, 16 januari 2013, Marion Kluivers

-
-
- In de veehouderij is het zowel uit productie- als uit welzijnsoogpunt negatief als een dier pijn lijdt. Toch is het vaak **onontkoombaar** dát het gebeurt, omdat in de veehouderij het gebruik van een verdoving of een pijnstiller bij ingrepen en handelingen niet standaard wordt toegepast. **Drs. Marion Kluivers**, onderzoeker bij WUR Livestock Research licht in haar presentatie toe hoe het zit met pijnbestrijding en pijnpreventie in de veehouderij.

Pijnveroorzakers

- Ingrepen
- Ziekte/aandoeningen

Pijn bij dieren in de veehouderij

- (standaard) Ingrepen:
 - Castreren
 - Couperen
 - Onthoornen
 - Oormerken
 - Injecteren

- (incidentele) Operaties
(keizersnede, liesbreuk, navelbreuk, ...)

Pijn bij dieren in de veehouderij

- (Non)Infectieuze aandoeningen:
 - Kreupelheid
 - Mastitis
 - Griep
 - Entropion
 - ...

Wat is pijn?

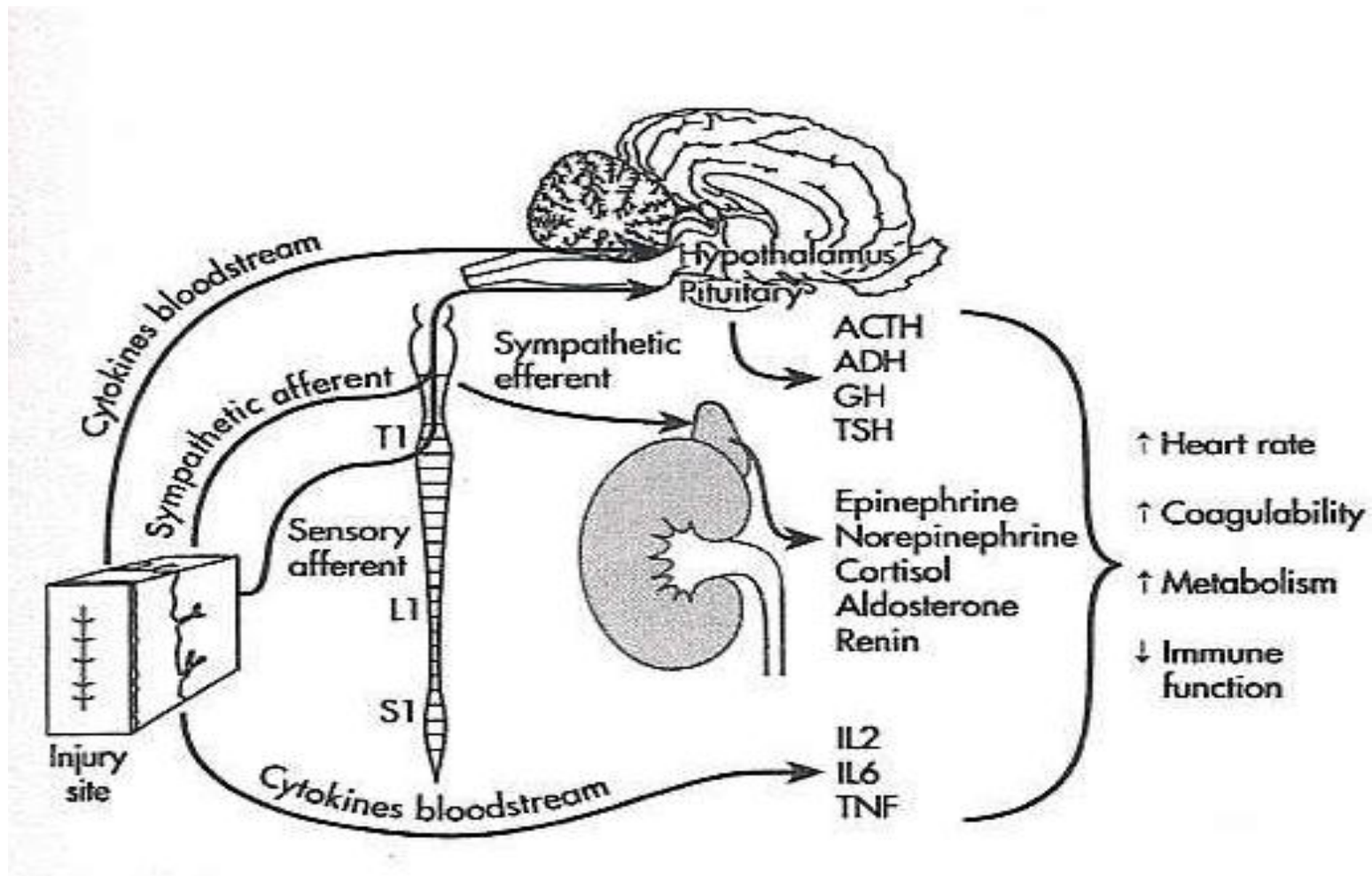
'Pain is what the person says it is
and exists whenever he or she
says it does'

(McCaffery, 1968)

Hoe weten we of iets pijnlijk is?

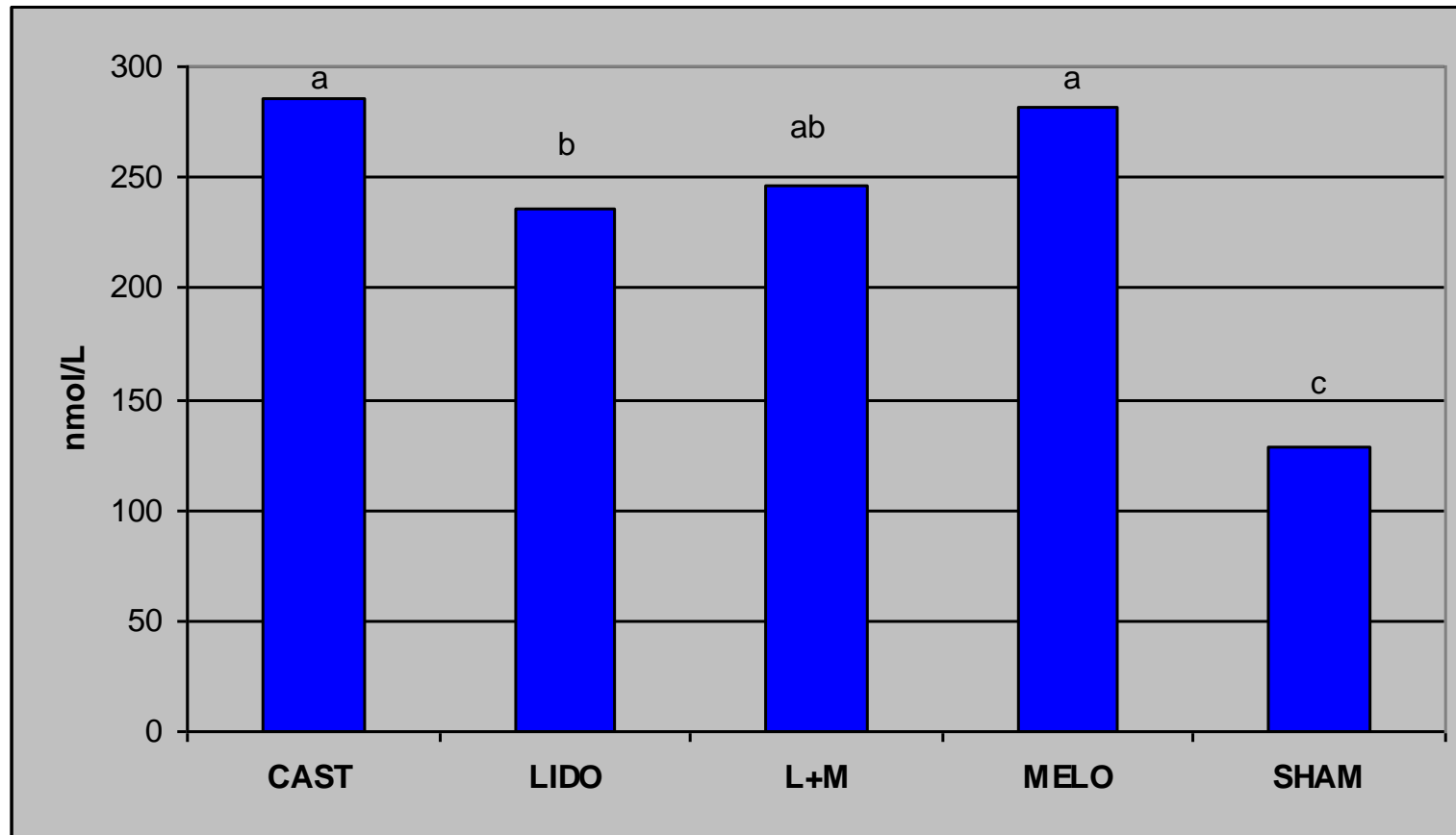
- Humaan: gouden standaard = zelfscore
- Directe pijnmeting bij dieren niet mogelijk (pijn=subjectief)
- Analogie postulaat
- Waardeoordeel op basis van **fysiologie** of **gedrag** (positieve/negatieve controlegroep)

Hoe weten we of iets pijnlijk is?

Cortisol bij castratie (met of zonder verdoving/pijnstilling) en handling

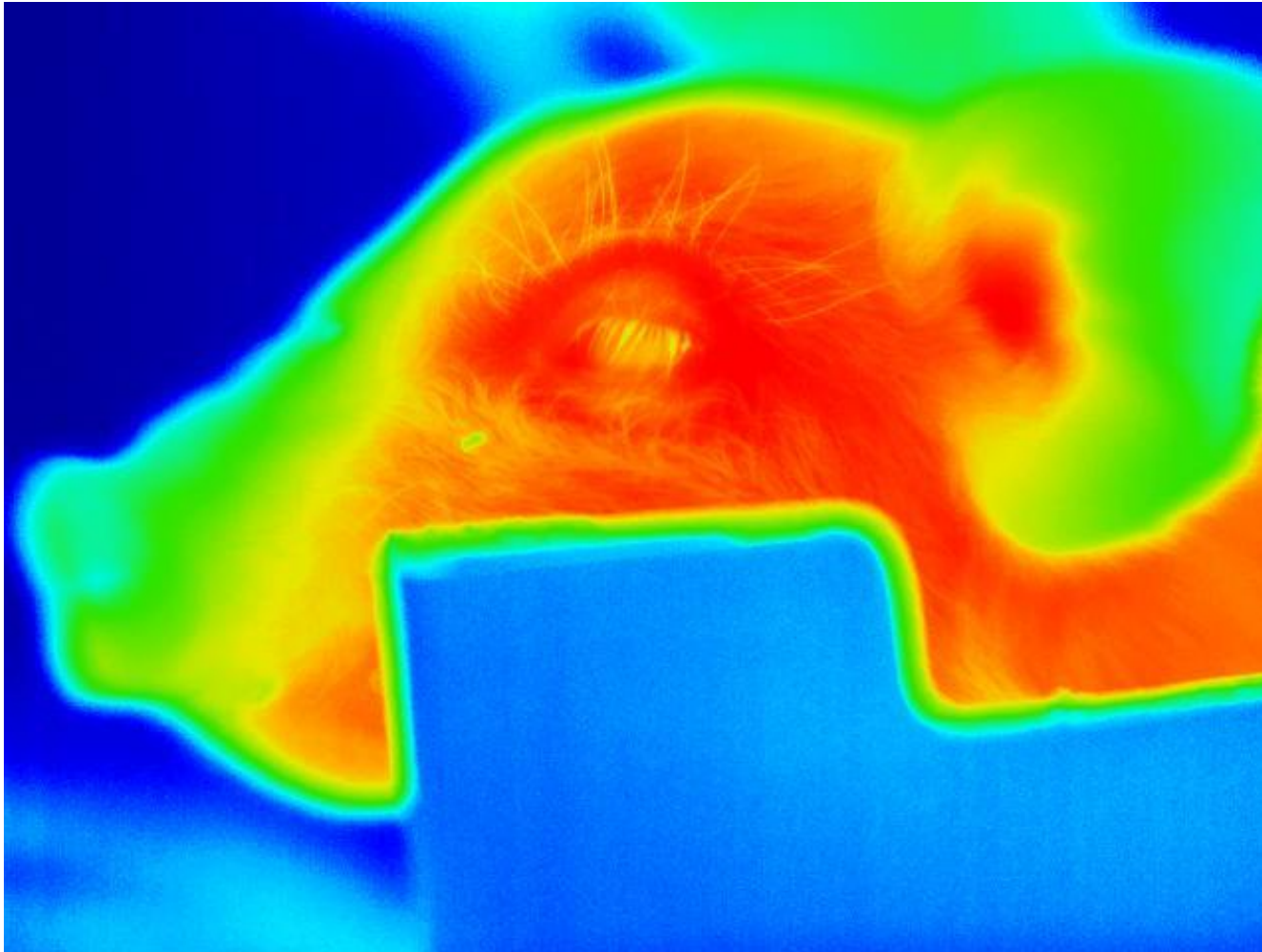
(Kluivers et al., 2010)

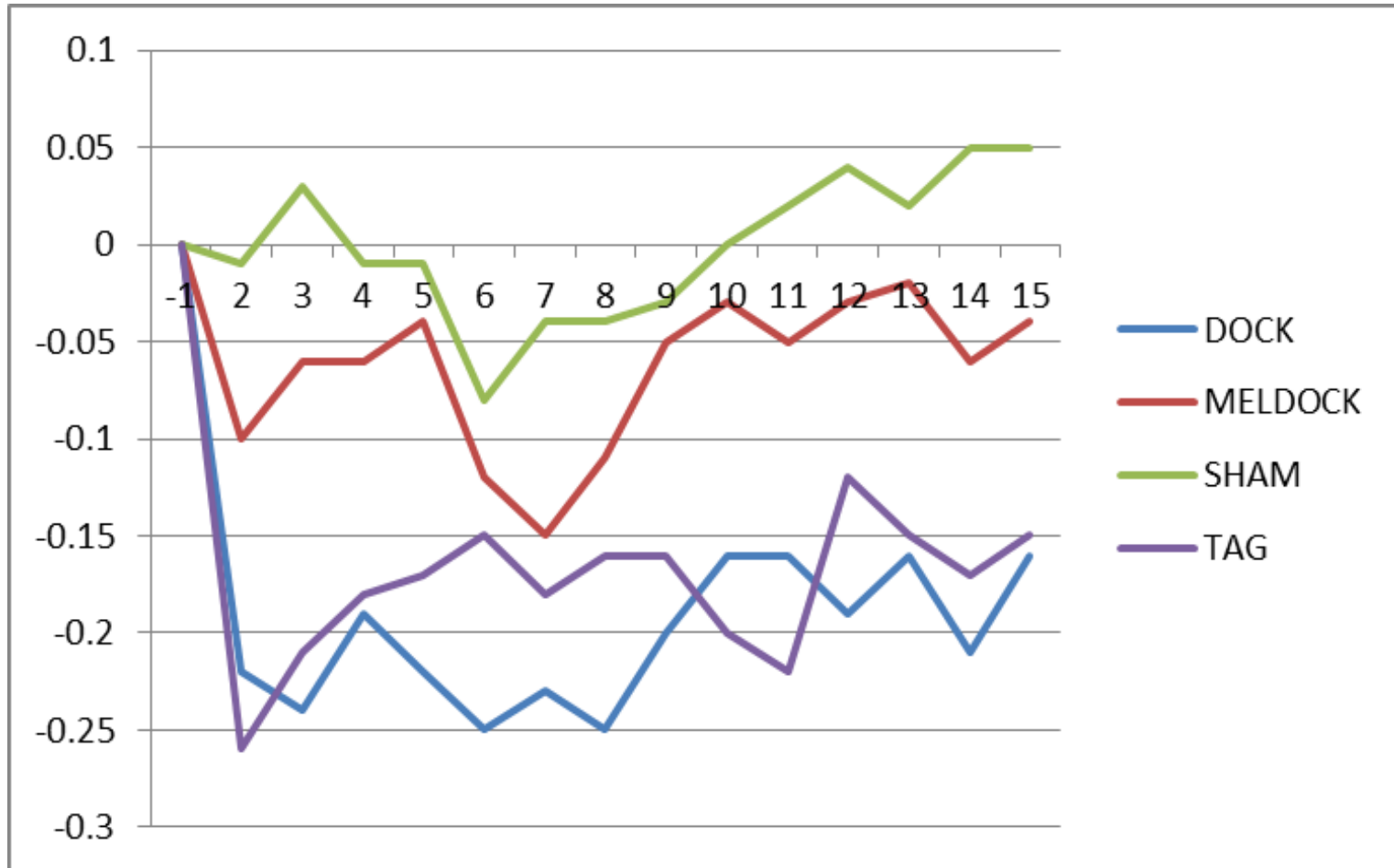
Bloedmonstername

Meten huidtemperatuur (infrarood)

Huidtemperatuur bij couperen

Hoe weten we of iets pijnlijk is?

Beoordelen van **gedrag**:

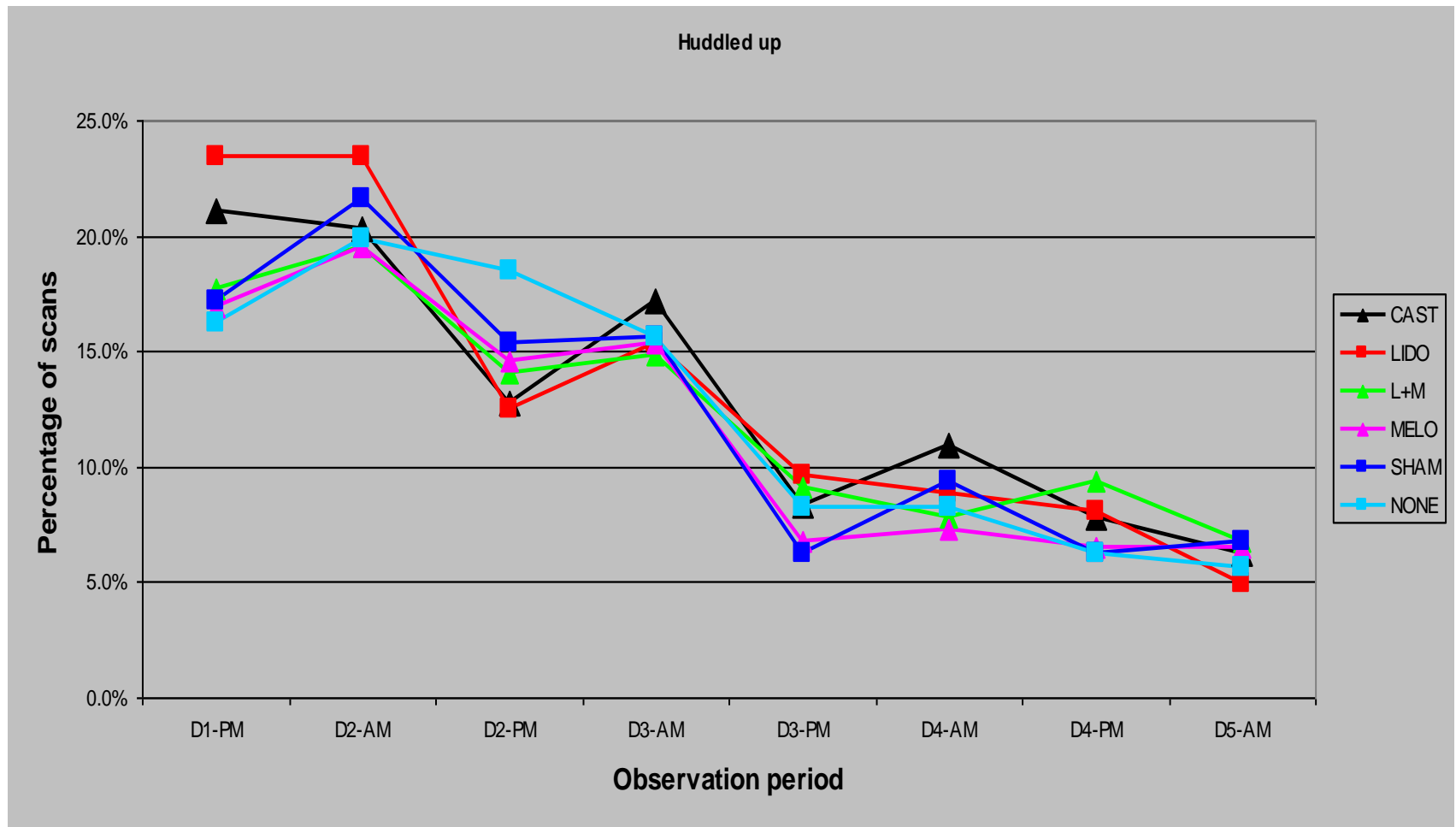
- Normale gedragingen – verandering in mate van voorkomen

- Pijn-gerelateerde gedragingen

Scoren van gedrag dmv scan sampling

Huddled up (Kluivers et al., in press)

Aandoeningen - Pijnsignalen in de stal

- Kreupelheid

Pijnsignalen

- Koliek?

- Kennis van normaal gedrag vereist

Hoe kunnen we pijn voorkomen of bestrijden?

Ingrepen:

- Achterwege laten
- Verdoving en pijnstilling toedienen

Ziekte/aandoeningen:

- Preventieve gezondheidszorg
- Behandeling, incl. pijnstilling waar nodig

Waarom en wanneer pijnbestrijding toepassen?

- De gevoeligheid voor pijn neemt na een pijnervaring toe (hyperalgesie)
 - Verstoring van het immuunsysteem
 - Productiedaling
 - Welzijn!
-
- Verwachte pijn
 - Waargenomen pijngedrag

Welke pijnbestrijding toepassen?

- Ingrepen: verdoving (algeheel of lokaal)
 - Geen aspirientje voor een operatie
- Napijn: pijnstiller (NSAID)
- Ziekte: pijnstiller (NSAID)
 - Analgetisch (pijnremmend)
 - Anti-inflammatoir (ontstekingsremmend)
 - Antipyretisch (koortsverlagend)

FOKKE & SUKKE

CASTREREN BIGGETJES NOOIT ONVERDOOFD

www.foksuk.nl

LIVESTOCK RESEARCH
WAGENINGEN UR

CAWA

Wageningen Centre for Animal Welfare and Adaptation

Overpeinzingen

- Pijn laat zich bij dieren moeilijk herkennen, misschien wordt pijnbestrijding daarom vaak achterwege gelaten
 - Prooidieren
 - Handling vs. pijn
- Snelheid is geen reden om zonder pijnbestrijding te werken
 - Piekpijn bepaalt de perceptie
- Pijn hoort bij het leven...?
 - Maar moet bestreden worden waar mogelijk

'Quality of life'

in plaats van (alleen) 'Quantity of life'